

Røde Kors

MAGASINET

NR 4 - 2019

ÅRETS JULEKAMPANJE:

*Helsehjelp for
barn i krig og
konflikt*

Side 11

DELEGATEN:

*Kari Mühlbradt
er radiograf
i felt*

Side 22

MIGRASJON:

*Den vanskelige
veien gjennom
Europa*

Side 18

Lizzie (86) fikk ny bestevenninne

Det er aldri for sent å finne en ny bestevenninne. – Jeg har ikke ord, hun er så god, sier Lizzie om besøksvennen Birthe (81).

Side 14

Det er mye som kan gå i arv

Noen kan arve øyenfargen din, ditt gode humør – eller en teddybjørn. Men noen kan også arve et bedre liv av deg – ja, du kan faktisk la noen arve selve livet! Det kan du ved å gi en liten gave i ditt testamente til Røde Kors' hjelpearbeid. Det er en arv som betyr så mye, en arv som setter spor.

Vil du vite mer om det å skrive testamente eller ønsker en informasjonsbrosjyre?
Ta kontakt med Siri Antonsen, ansvarlig for arv og testamentariske gaver,
på **telefon 22 05 40 00** eller send en e-post til: **siri.antonsen@redcross.no**.

 Røde Kors

Leder

Barndom på vent

Tre gutter i 9-10-årsalderen nærmet seg forsiktig gruppen med Røde Kors-personell. Vi var i Al Hol-leiren i Syria, der det nå oppholder seg om lag 70 000 mennesker på et område som ikke er beregnet for mer enn en brøkdel av dem. I all hovedsak er de barn og kvinner, og for de aller fleste er fremtiden helt usikker. Mange sliter med sykdommer, skader og mangel på mat og vann.

Den ene av guttene henvendte seg til oss, høflig og lavmælt. Han fortalte at de alle tre var foreldreløse. Foreldrene var blitt drept i et angrep i Baghuz. De lurte på om vi visste om det snart ville komme noen og hente dem ut av leiren? Da ingen kunne gi dem sikre svar, takket de for seg og gikk videre.

■ Barn er i økende grad ofre for konflikter og kriser, på tross av at uskyldige sivile ifølge Genèvekonvensjonene og internasjonal humanitær rett har et særlig krav på beskyttelse. Ett av fem barn vokser opp i konfliktområder, ifølge Redd Barna. Væpnede konflikter skjer dessuten stadig oftere i urbane områder. Krigen rykker inn der familier forsøker å leve sine liv.

■ Barn i krig og konflikt mister retten til å leke, lære og utvikle seg i trygge omgivelser. Det setter merkbare spor. Som i Rakhine i Myanmar, hvor over 720 000 muslimer flyktet fra i 2017. Der det tidligere var landsbyer og hverdagsliv, er det i dag unaturlig

stille. På en lokal skole teller rektoren nå kun noen få, gjenværende elever. For to år siden startet han dagen med 1 700 elever på skolen. Én time senere var det bare 70 elever igjen.

■ Røde Kors og Røde Halvmåne bidrar med vann, mat og livsviktige helsetjenester i kriserammede områder over hele verden. I Al Hol i Syria drifter vi et feltsykehus der det hver dag kommer pasienter med alvorlige krigsskader. 10 år gamle Omar satt i rullestol fram til sykehuset åpnet. Ingen visste om han noensinne ville kunne gå igjen. Etter behandling på sykehuset, kan han nå både gå og løpe. Men leiren han bor i, er ikke et sted for noe barn å oppholde seg i.

■ Når konfliktene raser, er det barna som betaler den høyeste prisen. Stater og stridende parter glemmer igjen og igjen denne enkle huskeregelen: Barn er aldri noens fiende.

Bernt G. Apeland
Generalsekretær i Norges Røde Kors

« Barn i krig og konflikt mister retten til å leke, lære og utvikle seg i trygge omgivelser.

RØDE KORS-MAGASINET
04/2019 99. ÅRGANG

Utgiver: Røde Kors i Norge
President: Robert Mood
Generalsekretær: Bernt G. Apeland
Ansvarlig redaktør: Øistein Mjærum

Får dere flere Røde Kors-magasiner i husstanden, har adresseendringer eller andre henvendelser:
Kontakt kundeservice på rodekors.no

Redaktør: Marianne Wellén
Redaksjonens adresse:
Postboks 1 Grønland, 0133 Oslo
Telefon: 22 05 40 00
E-post: marwel@redcross.no
Forsidefoto: Camilla Gilje Thommessen

Design: Spoon AS

Spoon

spoonagency.no

Trykk: Panzeprint AS

Trykt utgave: ISSN 1503-5786

Digital: ISSN 1892-7971

Det store bildet

LEK I RUINER

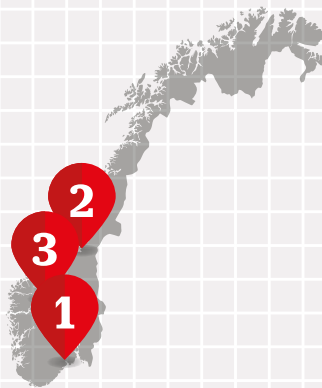
I byen Saada helt nord i Jemen spiller en gruppe barn fotball. Krigen i landet har ødelagt så mye: Byer, mennesker, helsetilbudet og levebrødet til de som bor der. Nå er det to millioner barn i Jemen som ikke går på skole. Mer enn halvparten av helsetilbudet er borte og 66 prosent av befolkningen har ikke nok mat.

Bare i løpet av 2019 har mer enn 65 000 mennesker flyktet fra sine hjem etter kamper i Al Dhalea-provinsen, sør i landet. Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) og Jemen Røde Halvmåne jobber hardt for å hjelpe de som er rammet av krigen. Det hjelper mange, men når 24 millioner jemenitter er avhengige av nødhjelp, er behovene langt større enn muligheten til å hjelpe.

RØDE KORS I NORGE

2

Trondheim Unike maskoter på Lerkendal

Søndag 27. oktober var det et unikt idrettslag som var maskoter da Rosenborg møtte Molde på Lerkendal stadion i Trondheim.

RBK-spillerne holdt opp t-skjortene til Heia IF, Norges største idrettslag – som er uten en eneste utøver. Det symbolske laget representerer de over 100 000 barna som vokser opp i lavinntektsfamilier i Norge. Mange av disse kan ikke delta i organisert idrett eller andre fritidsaktiviteter.

I samarbeid med Coop har Røde Kors det siste året hjulpet 700 barn og unge med å delta i ulike fritidsaktiviteter. De fordeler seg på over 300 klubber, kulturskoler, idrettslag og foreninger i 135 kommuner. Deltakerne er fra 0 til 18 år, og de får da støtte til alt fra medlemskontingent og treningsavgift til kurs og egenandeler i forbindelse med stevner og cuper. Røde Kors håper å få 800 barn inn i en aktivitet innen utgangen av 2019.

1

Porsgrunn Håper på rekordutdeling av julegaver

– I Porsgrunn lever ett av ti barn i lavinntektsfamilier. Det er klart det er mange å nå ut til, sier Jeanine Karlsen, nestleder i Porsgrunn Røde Kors.

I fjor ble det delt ut 600 gaver til barn i mer enn 70 familier i Porsgrunn før jul. Karlsen håper de når ut til enda flere i år når de for tredje år på rad har "Ønsketre" i førjulstiden. Prosjektet er et samarbeid mellom Røde Kors, Grenland Rotary, kommunen og andre lokale aktører. Kommunen bistår Røde Kors med å finne familier som trenger hjelp i jula. Barna i familiene kommer med juleønskener som anonymiseres, og Røde Kors lager deretter ønskelapper. Lappene henges opp på juletrær tre lørdager i desember.

– For meg har dette blitt adventstida. Det er blitt tradisjon for mange å dra på juleshopping for å kjøpe gaver til noen som trenger litt ekstra hjelp i jula, sier Karlsen.

Hun forteller at de utelukkende har fått positive tilbakemeldinger på prosjektet. Men selv om det er mye glede og givergleden er stor, synes Karlsen også det er trist å se at behovene er store hos mange.

– Når du ser barn som ønsker seg varme sokker eller familier som ønsker seg morsmelkerstatning og tåteflasker, er det vanskelig. En god del av ønskene som kommer inn er ting som mange av oss tar for gitt å kunne kjøpe selv. Det gjør at man legger merke til forskjellene i samfunnet, og det understreker behovet for frivilligheten, sier Karlsen.

Hele landet Gjenbruk av tøy

Tøyet du ikke bruker lenger kan ha stor verdi for andre.

Det er derfor viktig å ikke kaste klær i restavfallet, men gi dem nytt liv gjennom å sikre gjenbruk av plaggene. Røde Kors har innsamlingsbokser for tøy og tekstil på utvalgte steder på Østlandet. I tillegg henter vi brukt tøy hjemme på de fleste private adresser i Norge for et mindre beløp. Enklere blir det ikke. Ditt brukte tøy kan bidra til å hjelpe mennesker som trenger det. Samtidig sparer du miljøet.

Gå inn på rodekors.no/tekstil for å bestille henting av tøy fra din dørmatte eller for å se oversikt over stedene vi har innsamlingsbokser.

Kai-Hugo Østengen (fra venstre), Hans Heggebotten, Konrad Soglo og Marius Hauge Flatmo fra Skjåk Røde Kors Hjelpekorps, samt Skjåkverene Signe og Thorvald Bakken, fikk et godt møte med kronprinsparet under deres reise nord i Oppland i september.

3

Skjåk Imponerte kronprinsparet

Det ble et humoristisk og varmt møte da kronprinsparet møtte kjæresteparet Signe (89) og Thorvald (94) under sin rundreise i Nord-Gudbrandsdalen i september.

– Se der ja, der er jo dere fra det velkjente bildet av traktoren og purkekassa, utbrøt kronprins Haakon da han sammen med kronprinsesse Mette-Marit fikk hilse på Signe og Thorvald Bakken i Skjåk i september. Fjorårets flom i Skjåk vekket stor interesse hos kronprinsparet som tok seg god tid til å snakke med både Signe og Thorvald, samt representanter fra Skjåk Røde Kors Hjelpekorps. – Var det skummelt å bli evakuert med traktor?, spurte kronprinsessen. – Neida, det gikk så fint så. Vi ble tatt godt hånd om av disse karene her, svarte Signe og pekte på hjelpekorpsene. – Vi fikk en fin kjøretur i purkekassa, og det ble til og med tid til fotografering, la hun til med et smil. Kronprinsparet var også nysgjerrige på hvordan selve evakueringsarbeidet hadde foregått. – Gode råd var dyre, og da vi etter hvert ikke fikk tatt oss fram med bil, hentet vi to traktorer som ble brukt til evakuering. På det verste var vannmassene så store at vi navigerte etter brøytestikkene, fortalte Konrad Soglo fra Skjåk Røde Kors Hjelpekorps. – Betydningen av arbeidet dere gjorde under flommen er veldig stor. Denne hendelsen viser nok en gang viktigheten av den frivillige beredskapen i Norge, avsluttet kronprins Haakon.

Barna i Al Hol-leiren

Sammen med Syrisk Røde Halvmåne og den Internasjonale Røde Kors-komiteen har Røde Kors i Norge etablert og drevet et feltsykehus i Al Hol-leiren nordøst i Syria. Flere tusen mennesker har fått hjelp ved dette sykehuset.

Tekst og foto: **Olav A. Saltbones**

De fleste av de som lever her har flyktet fra voldsomme krigshandlinger, og mange har skader som er forårsaket av skytevåpen eller eksplosiver. Siden Røde Kors sitt feltsykehus er ett av få helsetilbud med operasjonsstue, blir mange av krigsskadene behandlet der. Mange av dem er barn.

Nesten 70 000 mennesker i leiren. To tredjedeler av alle som bor der er barn.

Khaled blir utskrevet

Khaled er bare 1,5 år gammel. Han har mistet foreldrene sine i krigen og kom til sykehuset etter å ha falt

og brukket lårbeinet. Etter fire uker på feltsykehuset, med begge bena i strekk, har han rukket å bli maskoten for de som jobber der. Alle har jobbet for at han skal ha det så bra som mulig. Denne dagen ble han skrevet ut. På feltsykehuset ble han gjenforent med tanten sin og bor nå med sine søsken hos familien i et telt i leiren.

Lærer å gå igjen

I dag kunne Hawa kaste krykkene. Hun ble skutt i låret og har måttet gå på krykker siden skaden skjedde. Hennes historie er veldig vanlig blant pasientene på feltsykehuset. Først har hun fått førstehjelpsbehandling der skaden skjedde. Men på grunn av at krigen har det ikke alltid vært gode nok muligheter til å gi helsehjelp. Derfor har hun blitt operert på nytt

Hawa øver på å gå uten krykker og blir godt hjulpet av fysioterapeut Saara Pihlaja.

«Vi har et eget telt hvor barn kan komme og leke, eller prate. Et trygt sted.»

Kjerstin Raastad

Kjerstin Raastad gir en klem til Khaled (1,5 år) som nettopp har fått av gipsen han har hatt på bena i fire uker.

Barna ved feltsykehuset har et eget sted de kan leke og være sammen med andre barn. Et avbrekk fra alvoret.

Khaled lå fire uker på feltsykehuset med bena i strekk, og ble maskoten til alle som jobber der.

i Al Hol-leiren. På bildet øver hun på å gå igjen, uten krykker og med hjelp av fysioterapeut Saara Pihlaja. Krykkene er det andre barn som får bruk for, forteller fysioterapeuten.

Gir klemmer og gode øyeblikk

Kjerstin Raastad jobber med den psykososiale oppfølgingen av pasientene ved feltsykehuset. – Jeg bruker ofte «ballongterapi», forteller hun og forklarer hvordan alle barn elsker å leke med ballonger. Og at det er slike små ting som kan utgjøre en forskjell for de som er der ved sykehuset.

– Vi har et eget telt hvor barn kan komme og leke, eller prate. Et trygt sted. Vi kan gi et lite avbrekk fra alt alvoret. Selv om det kun er et avbrekk, tror jeg det er viktig, sier Raastad.

Kirurg Johan Bondi har operert barn og voksne som er blitt skadet i krigen.

Kirurgen med skalpellen

Johan Bondi er kirurg. Han har operert mange av pasientene og sett på nært hold hva slags skader krigen kan påføre, både barn og voksne.

– En av utfordringene her er jo at de bor i telt, så når de skrives ut fra feltsykehuset skal de tilbake til teltene. Det er ekstremt varmt her på sommeren, oppimot 50 grader på sommeren. Og om vinteren blir det veldig kaldt. Jeg har hatt en ung kvinne her med en amputert arm og begge bein. Hun har ingen annen mulighet enn å slepe seg rundt med den gjenværende armen. Det er et eksempel på hvordan pasienter kan ha det etter å ha blitt operert ved sykehuset her, men det er klart at uten operasjon, ville mange dødd, forteller han.

Myanmar:

Får endelig legehjelp

Marankees er bekymret for datteren sin. 2-åringen Beberohima har et sår på låret som ikke vil gro. I tillegg har hun feber og diaré, og har kjent seg uvel i flere uker.

Tekst og foto: **Truls Brekke**

Inntil nylig hadde ikke 25-åringen mulighet til å ta med datteren til lege. Men det har forandret seg med et nytt initiativ fra Røde Kors.

Vi er midt i den delen av Myanmar hvor volden brøt ut i 2017. I Nord-Rakhine ble alle lokalsamfunn direkte eller indirekte rammet. Mange ble fordrevet internt i staten, og mer enn 720 000 muslimer flyktet fra Rakhine til over grensen til flyktningleirer i Cox's Bazaar i Bangladesh, hvor de fremdeles lever under svært krevende forhold. På veien hit har vi kjørt flere mil gjennom rismarker som lå brakk, forbi forlatte landsbyer.

Den muslimske landsbyen Ngan Chaung, bare noen kilometer fra grensen, er imidlertid et unntak. Til tross for at de har liten bevegelsesfrihet, har mange av innbyggerne blitt igjen.

Ikke mulighet til å reise til sykehus

Marankees har aldri hatt anledning til å besøke lege før. Det har derfor ikke vært tenkelig å oppsøke medisinsk hjelp til Beberohima.

– Turen til Maungdaw, som er den nærmeste byen med sykehus, tar mer enn to timer hver vei. Vi har

verken råd til transporten eller å være borte fra arbeid. I tillegg ville selve legebildet kostet mellom 10 og 20.000 kyat (60-120 kroner). Det er uoverkommelig for oss, forteller hun.

I dag har landsbyen imidlertid besøk av en av de mobile helseklinikkene som drives av Myanmar Røde Kors. Ankomsten vært annonsert på høyttalere i flere dager, og i dag rykket et team med lege, sykepleier og flere frivillige inn for å gi medisinsk hjelp og opplæring i sunn livsstil, kosthold, forebyggende helsetjenester og hygiene.

Vanligvis etablerer de klinikken i en skole eller annet offentlig bygg, andre ganger leier de en kafé eller et annet sted med litt plass. I alt har Røde Kors opprettet 13 slike mobile helseklinikker i Rakhine. 11 av dem finansiert av Norges Røde Kors.

– I dag har vi hatt nesten 80 pasienter, det er overkommelig, sier dr. Wutt Yee Ko Ko, som er teamleder på en av klinikkene. – Enkelte dager kan vi imidlertid

Marankees (25) har aldri vært hos lege før, så hun er spent. Datteren Beberohima (2) har vært syk i flere uker, så hun håper hun snart skal bli frisk igjen.

De mobile helseklinikene besøker landsbyer som ikke har noe annet helsetilbud. I Ngan Chaung har teamet etablert seg i en skolebygning.

På en typisk dag tar Dr. Wutt Yee Ko Ko imot mellom 60 og 100 pasienter.

Klinikken har også medbragt apotek.

ha over 150 pasienter, så det kan bli ganske travelt, forteller hun.

Regntiden gjør flere syke

– Vi gir primærhelse til pasientene. Nå i regntiden ser vi mye forkjølelse, diarré og luftveisinfeksjoner. Men også diabetes, høyt blodtrykk og livsstilssykdommer som skyldes feil- eller underernæring. De mest alvorlige tilfellene må vi henvise til sykehus, men de fleste pasientene klarer seg når de får oppfølging av lege og medisiner, sier hun.

Noen av pasientene har reist mange mil på motorsykkel for å komme til legen. Marankees er heldigere: Hun bor like ved siden av skolen hvor teamet har etablert klinikken.

– Det beste er at det er helt gratis for oss. Vi jobber der vi finner arbeid. Som så mange andre familier her, er vi svært fattige. Derfor er det fantastisk å kunne få hjelp av lege når vi trenger det, sier Marankees.

«Det beste er at det er helt gratis for oss.»

Marankees

Fakta

- Ngan Chaung er en av få muslimske landsbyer som fremdeles er bebodd i Nord-Rakhine i Myanmar. For to år siden, i august 2017, brøt volden ut i den nordligste delen av Rakhine State i Myanmar. I ukene og månedene etter fortsatte volden. Urolighetene førte til at over 720 000 muslimer flyktet til nabolandet Bangladesh.
- Siden krisen brøt ut, har Røde Kors-bevegelsen sørget for humanitær hjelp til de nordlige delene av Rakhine. I alt har 280 000 mennesker fått mat, rent vann, husholdningsartikler og helsetilbud.
- I 2017 etablerte Norges Røde Kors et feltsykehus for å gi helsehjelp til de som flyktet fra volden i Rakhine til Cox's Bazaar Bangladesh.

Ghina (11) måtte flykte fra Aleppo i Syria, nå bor hun i Bursa i Tyrkia med familien. Hun liker å komme til senteret der hun møter andre barn, både tyrkiske og syriske.

– Her er jeg trygg

Ghina (11) er en av 3,6 millioner flyktninger i Tyrkia. Fremtiden er usikker, men på Røde Halvmånes aktivitetssenter får hun og andre syriske flyktninger hjelp og håp.

Tekst: **Ida Haugen-Poljac og Camilla Gilje Thommessen** Foto: **Ida Haugen-Poljac**

Jeg skulle gjerne vært her hver dag! Jeg har gode venner her, og liker alt vi driver med.

Ghina (11) fra Aleppo i Syria har flyktet til Tyrkia med familien. I dag er hun på Røde Kors' aktivitetssenter for flyktninger i Bursa, sør for Istanbul. Lekerommet er fullt av barn, stemningen er god og trygg.

Rommet kalles "Child Friendly Space". Her får syriske og tyrkiske barn et pusterom og muligheten til å bli kjent. De leker og lærer om ulike temaer, som hvordan man bør snakke sammen på en hyggelig måte.

– Det er fint å jobbe her. Jeg kan være et godt eksempel for de syriske barna og vise dem at det finnes håp, forteller Walaa Nasser (27). Hun er barne- og ungdomsarbeider i Tyrkisk Røde Halvmåne og kommer selv fra Syria. Nå er hun en ressurs i sitt nye land.

Store humanitære behov

Konflikten i Syria har i stor grad påvirket nabolandene i regionen. Da krigen brøt ut i 2011, ble millioner av

– Jeg kan vise barna at det finnes håp, sier **Walaa Nasser (27)**, barne- og ungdomsarbeider i Tyrkisk Røde Halvmåne. Hun er selv fra Syria og har startet et nytt liv i Tyrkia.

mennesker tvunget på flukt, og mange dro til Tyrkia for å unngå vold, bomber og ødeleggelse.

Mer enn 90 prosent av syriske flyktninger i Tyrkia er bosatt i lokalsamfunn, enten i byer eller rurale områder, under svært vanskelige forhold og med begrensede ressurser. De humanitære behovene er langt større enn hva lokalsamfunnet makter å håndtere.

Ekstra utsatt for vold og utnyttelse

Det er spesielt den økonomiske usikkerheten og beskyttelsesutfordringer for syriske flyktninger i Tyrkia som gjør situasjonen vanskelig. Til tross for nasjonal lovgivning i Tyrkia som i teorien gir flyktninger mulighet til å jobbe, er avgifter for arbeidstillatelse og mangel på språk en barriere for mange.

Mange syriske flyktninger har ikke nok penger til å betale husleie, kjøpe mat og oppsøke legehjelp ved behov. På grunn av den vanskelige livssituasjonen er de spesielt sårbare og lever i risiko for å bli utsatt for vold, utnyttelse og overgrep.

Foto: Camilla Gilje Thomassen

– Vi hadde et godt liv i Syria, men vi mistet alt. På senteret har jeg fått både god hjelp, venner og noe å drive med, forteller Suheyla (50). Her syr hun handlenett og annet som kan selges på markedet.

Syriske flyktninger i Tyrkia

- 3,6 millioner syriske flyktninger befinner seg i Tyrkia.
- 64 prosent av syrere i urbane strøk i Tyrkia lever under fattigdomsgrensen.
- Av disse lever 18,4 prosent i ekstrem fattigdom.
- Kvinner som bor alene, ofte med omsorg for barn, har det spesielt vanskelig.
- Tyrkisk Røde Halvmåne driver 16 aktivitetssentre for syriske flyktninger med tilbud om språkkurs, helseinformasjon, psykososial støtte, yrkesopplæring og barneaktiviteter.

Viktig tilbud til flyktningene

Aktivitetssenteret er derfor et kjærkomment tilbud til flyktningene. Tyrkisk Røde Halvmåne driver slike sentre over hele Tyrkia, og målet er at folk skal bli selvhjulpne og få en tryggere fremtid, uansett hvor de bor. Her i Bursa er det 32 ansatte og 70–80 frivillige som gjøre en formidabel innsats. Flere av flyktningene har selv blitt frivillige og slik fått et nettverk og muligheten til å bidra.

Ved senteret tilbys alt fra språkkurs og håndarbeidsgrupper til helseopplæring og psykososial støtte. Mange har traumer fra krigen som må bearbeides, ikke minst barna. Flyktningene får også hjelp til å søke om arbeidstillatelse og skaffe seg et levebrød.

Hadde et godt liv i Syria, mistet alt

Suheyla (50) er en av kvinnene som kommer jevnlig til sygruppa. Familien er splittet, tre sønner bor andre steder mens datteren på 12 er hos henne. Hun forteller at det er vanskelig å få jobb.

– Vi hadde hus, bil og et godt liv i Syria, men vi mistet alt. Jeg savner hjemlandet mitt, men føler meg trygg her i Tyrkia, borte fra krigen. På senteret syr jeg handlenett og andre ting som jeg kan selge. Jeg har fått mange venner her og de ansatte er hyggelige. Håpet mitt er at barna skal få utdanning og en trygg fremtid, sier Suheyla.

Foto: Mari Afret Mørtvedt/ICRC

Utallige barn skades i krig og konflikt. Røde Kors jobber for fullt med å gi nødhjelp og helsehjelp. Barna trenger din støtte – gi en gave i dag!

Foto: Qusai Almoayed/ICRC

Ahmed (6) mistet beina etter å ha blitt truffet av splinter i krigsherjede Jemen. Nå får han hjelp til å gå igjen takket være Røde Kors.

Årets juleinnsamling

Helsehjelp til barn i krig og konflikt

Krig og konflikt er hverdagen til millioner av barn. Mange skades for livet. Du kan hjelpe!

Lille Ahmed (6) ble hardt skadet av splinter og måtte amputere begge beina. I krigsherjede Jemen er halvparten av sykehusene ute av drift, og mange får ikke helsehjelp.

Slik er det i krigs- og konfliktområder over hele verden – sykehus og klinikker er ofte stengt eller ødelagt. Som alltid er det barna som rammes hardest.

venter på en til. Gjennom Røde Kors får han opptrening slik at han en dag kan løpe i gresset med dragen sin eller spille fotball med vennene. Ikke minst kan han gå på skolen igjen og få håp om en bedre framtid.

Med julens viktigste gave kan du gi seks krigsskadede barn nytt håp. Gi 300 kroner til vårt nødhjelpsarbeid i dag. Pengene brukes der behovet er størst.

Du kan hjelpe barn i krig!

Gi en julegave til vårt nødhjelpsarbeid ved å sende SMS JUL til 2272 (300 kr).

– Det har alltid vært mitt ønske å gjøre noe som dette når jeg ble pensjonist, sier Birthe (t.h.) som er besøksvenn for Lizzie.

Lizzies beste venninne

Kan man få en ny bestevenninne i en alder av 86? Definitivt. Bare spør Lizzie.

Tekst: **Camilla Gilje Thommessen**

Foto: **Eivor Eriksen/Coop Norge**

På Stovnerskogen sykehjem i Oslo bor Lizzie Honig-Nybakk (86). Hun har ikke så mye familie, men hun har en bestevenninne. Besøksvennen Birthe fra Røde Kors. De har kjent hverandre kun et års tid, men vennskapet er dypt og ekte.

– Jeg har ikke ord, hun er så god. Hun har alle kvaliteter et menneske kan ha, sier Lizzie mens tårene triller. Hun blir rørt av å snakke om Birthe, som tar hånden hennes og bekrefter de varme følelsene.

God stemning rundt julebordet

Minst to ganger i uka er Birthe innom, ofte flere. I dag er de fire frivillige besøksvenner fra Røde Kors som spiser julemiddag med flere av de eldre på sykehjemmet. Bordet er vakkert dekket, og det lukter deilig ribbe i hele rommet.

Stemningen er på topp rundt bordet. Noen begynner å synge en munter, dansk julevis, og latteren sitter løst.

– Nå har vi det så hyggelig. Også maten da, aldeles nydelig, stråler Lizzie.

Gir litt og får mye tilbake

– Det har alltid vært mitt ønske å gjøre noe som dette når jeg ble pensjonist. Jeg gir litt og får så mye tilbake. Det handler om et smil, en prat, noen som setter pris på at jeg har vært her, sier Birthe Larsen (81). Hun har vært Røde Kors-frivillig i flere år, og forteller om dette vennskapsbånd også besøksvennene imellom.

– Det betyr mye å ha tid. Vi snakker sammen om

«Det betyr mye å ha tid. Vi snakker sammen om gamle dager, om hvordan vi feiret jul og slike ting.»

Birthe (81)

Det er god stemning rundt julebordet på Stovnerskogen sykehjem.

Gunnar Heiberg (91) er en av de mange beboerne på sykehjemmet som roser besøkssjennene fra Røde Kors.

gamle dager, om hvordan vi feiret jul og slike ting, sier hun. – Det er jo ingen som går julebukker lenger, utbryter en ved bordet. Straks fylles alle av egne julebukkminner og praten går høylytt.

Gode menneskemøter i 70 år

I år fyller Røde Kors Besøktjenesten 70 år. I et samfunn som skal jobbe stadig mer effektivt og digitalisert, er besøktjenesten beviset på at det enkle fortsatt ofte er det beste; mennesker som møter mennesker.

Hver eneste uke tar folk kontakt med sitt lokale Røde Kors og spør om de kan få noen på besøk. Ensomhet er komplekst og ikke noe vi løser på en dag. Gjennom menneskemøter kan vi likevel bidra til å gi et pusterom til de som sitter mye alene, enten hjemme eller på en institusjon. Ofte handler det bare om å møtes over en kopp kaffe og ha tid til å prate om løst og fast. Så blir dagen litt lysere og den som får besøk, kan glede seg til neste gang.

Ensomhet i julen

Julen er en tid da ensomheten kan føles ekstra tung. Ikke alle har nær familie eller venner som kommer på besøk.

Gunnar Heiberg (91) husker en her på sykehjemmet som aldri fikk besøk og var mye alene.

– En dag hørte jeg at han var død og at det skulle være minnestund for ham. Jeg tenkte at jeg ville gå dit. Det var kun meg der. Det gjorde inntrykk.

Besøkssjennene betyr mye

Selv har Gunnar et stort sosialt nettverk og er en humørspreder på sykehjemmet. Han og resten av den livlige gjengen rundt middagsbordet kan ikke få rost besøktjenesten nok.

– Dette er livet vårt, hjemmet vårt. Heldigvis er det mange aktiviteter her. Besøkssjennene er kjempefine, de betyr mye for oss, sier han.

Lizzie er enig og gir besøksvennen sin en lang, god klem.

– Birthe er min beste venninne som jeg har på jorden, erklærer hun høyt og tydelig.

«En dag hørte jeg at han var død og at det skulle være minnestund for ham. Jeg tenkte at jeg ville gå dit. Det var kun meg der. Det gjorde inntrykk.»

Gunnar (91)

– Å være besøksvenn byr på gjensidig glede, sier Gudrun Kjos (83), som her serverer julemat til Bergliot Myrhaug (90).

Besøktjenesten 70 år

- I år fyller Røde Kors Besøktjeneste 70 år.
  - Besøksvenn er et tilbud for mennesker som av ulike grunner ønsker mer kontakt med andre mennesker.
  - I hele Norge når Røde Kors over 20 000 ensomme og sosialt isolerte mennesker i alle aldre hvert år.
- Les mer om besøktjenesten på rodekors.no

Julen og vintermørket kan være en vanskelig tid for mange. Noen sliter mer enn andre og Røde Kors har tilbud og aktiviteter som kan gjøre denne tiden litt lettere og lysere.

Kors på halsen

«Jeg er ensom i en vennegjeng»

Ensomme barn og unge tar kontakt med Kors på halsen, Røde Kors sitt samtaletilbud for barn og unge under 19 år. De føler ikke tilhørighet i vennegjengen eller i familien, og de mangler aktiviteter i hverdagen som gir dem glede. Ensomheten de opplever kan være kortvarig eller noe de har levd med i mange år.

Følelsen av å være ensom kan for noen barn og unge bli altfor tung å bære, og de uttrykker at de ikke lenger ønsker å leve.

– Barn og unge trenger bekreftelse på at det ikke er flaut å være ensom. De har behov for å høre at det er ikke uvanlig at man er ikke lykkelig hele tiden, forteller Nelli Kongshaug, leder for Kors på halsen.

Barn og unge kan også trenge oppmuntring til å dele tanker og følelser om

ensomhet med trygge voksne rundt seg.

– I noen tilfeller oppfordres de til å oppsøke profesjonell hjelp. Barn og unge sitter ofte med løsningen selv, men kan trenge litt veiledning på veien dit, sier Kongshaug.

Frivillige i Kors på halsen er voksne, erfarne samtalepartnere. Du kan ringe, maile eller chatte og ta opp det som er viktig for deg. For mange barn og unge er Kors på halsen den «trygge voksne» de har tillit til.

Kors på halsen jobber for å løfte ensomhetsproblematikken ut i samfunnet. Vi oppfordrer voksne til å se og lytte til barn og unge. De har mye på hjertet.

Kors på halsen har åpent i julen fra 16.00-22.00, ellers i året fra 14.00-22.00.

Les mer: korspaahalsen.rodekors.no

Slik kan du lyse opp vintermørket for dem rundt deg

Søndag 22. desember snur sola, og det er samtidig årets korteste dag. For mange er dessverre mange dager mørke, hele året.

For de av oss som kjenner på ensomhet, kan hver eneste dag oppleves som mørk og vond. Derfor markerer Røde Kors årets mørkeste dag for å øke oppmerksomheten rundt ensomhet, og som en påminnelse på at vi alle kan bidra til å gjøre dagene litt lysere for hverandre. Ofte kan den beste medisinen for et menneske være et annet menneske.

Alle kan gjøre en forskjell, og ofte skal det ikke så mye til for å glede en annen i hverdagen. Ved å lyse opp årets mørkeste dag er du med på å minne oss alle om betydningen av enkeltmenneskers handlinger. Uansett hvem du er kan du ha en stor betydning for andre.

Her er tre tips til hvordan vi ser hverandre i årets mørkeste årstid:

- 1. Ta initiativ!** Selv korte samtaler eller små møter mellom mennesker kan utgjøre en forskjell. Kanskje er det på tide å ringe en venn det er lenge siden du har pratet med?
- 2. Si hei!** Et smil eller hei fra en fremmed kan bety mye.
- 3. Engasjer deg i frivillig arbeid.** Røde Kors har mange aktiviteter som motvirker ensomhet, som for eksempel gjennom Besøktstjenesten, diverse møteplasser eller ungdomsaktiviteter. Det er også mange andre organisasjoner som har gode aktiviteter og tiltak. Undersøk mulighetene der du bor.

Arv ga hjelpekorpsset nye muligheter

For et drøyt år siden mottok Dombås Røde Kors Hjelpekorps en testamentarisk gave på drøye 300 000 kroner. – Denne gaven ga oss en fantastisk mulighet til å oppgradere viktig utstyr, og vi er svært takknemlige overfor giver, sier hjelpekorpsleder Ole Fredrik Hage.

Tekst: Elin Heier Jorstad

En hjertestarter, fire nettbrett med satellittnavigasjon for montering på snøskuter, 10 skredsøkere, samt nytt kjøkken og bad til Røde Kors-hytta «Ottobu», er blant investeringene hjelpekorpsset har foretatt ved hjelp av arven. – Vi ble selvsagt veldig overrasket og glade over denne fantastiske gaven, og vi kunne nesten ikke tro at pengene var gitt kun til hjelpekorpsset på Dombås, forteller Hage.

Det var avdøde Anne Sofie Johannessen som testamenterte bort den store gaven til det lokale hjelpekorpsset. En gave som har blitt forvaltet på best mulig

måte ut fra ønsker og behov. – Denne gaven ga oss muligheten til å investere i viktig utstyr som vi før har måttet prioritere bort på grunn av den økonomiske situasjonen i hjelpekorpsset, forteller Hage. – Det er med stor takknemlighet vi går vinteren i møte med 10 nye skredsøkere og likt navigasjonssystem på alle snøskuterne, avslutter han.

Ønsker du å vite mer om testamentariske gaver?
Les mer: rodekors.no/arv

En ny hjertestarter kunne Dombås Røde Kors gå til anskaffelse av, takket være en testamentarisk gave.

Dombås Røde Kors Hjelpekorps fikk også penger til å anskaffe nytt navigasjonssystem til snøskuterne.

Hjelpekorpsleder Ole Fredrik Hage i Dombås Røde Kors Hjelpekorps er svært takknemlig for den testamentariske gaven de mottok i fjor.

Mustafa og datteren Sanela jobber som frivillige ved politikontrollen på kommunegrensen til Una-Sana-kantonen.

Nigervan, kona og deres tre barn på 7 måneder, 3 og 5 år (eldstedatteren bak pappa) forlot Irak for over ett år siden. Hit kom de og overnattet i veikanten. Her er de på vei inn i en bil som gir dem skyss til et midlertidig mottakscenter.

Matkø i Vucjak-leiren. Det lokale Røde Kors mangler penger til klær, tepper, oppvarming og vannforsyning som trengs når kulda kommer.

Frykter vinteren i Bosnia

– Å gjøre disse menneskene litt glade ved å hjelpe dem. Det er min motivasjon, sier Sanela Lepirica.

Tekst og foto: **Morten Tønnessen-Krokan**

Sammen med faren Mustafa betjener hun den lille hjelpeposten ved politikontrollen på grensen til Una-Sana-kantonen nordvest i Bosnia-Herzegovina. Barneskolelæreren husker godt da hun selv flyktet fra krigen i hjemlandet på 90-tallet. I dag er hun frivillig for Bosnia-Herzegovina Røde Kors og hjelper irakere, afghanere og syrere som er på flukt fra krig og konflikt.

– Vi bor like ved og gjør det vi kan. Det er slitsomt, men hva annet kan vi gjøre? Politiet på begge sider av kantonen sier migranter er uønsket og sender de tilbake. Da ender de opp her på grensen, i et slags ingemannsland, forklarer hun. – Myndighetene vil ikke at dette skal bli en leir. Derfor er det ikke så mye vi får lov til å gjøre. Men nå har vi akkurat fått lov til å sette opp toalett. Det hjelper.

Denne september-ettermiddagen hjelper hun og faren en trebarnsfamilie fra Kurdistan, Irak. Pappa Nigervan forteller at to av de tre barna trenger blodoverføring en gang i måneden grunnet sykdom. Det er 20 dager siden sist og nå trenger de friskt blod. – La oss

håpe de får det, sier Jasmin Niksic, helsekoordinator fra Bosnia-Herzegovina Røde Kors.

Mangler vann og varme klær

Nigervan og familien er sannsynligvis heldige. De blir trolig ført til mottaket på Sedra Hotel vel 100 km lenger nordvest. Det nedlagte hotellet fungerer som et trygt sted for barnefamilier med språkundervisning og aktiviteter og skole for barn og voksne. Det drives av den internasjonale organisasjonen for migrasjon, IOM og Røde Kors.

Verre vil det bli for Ugmara Eag (34). Han er fra Pakistan og en av de rundt 800, de fleste enslige, unge menn, som oppholder seg i den nyetablerte Vucjak-leiren utenfor Bihac mot grensen til Kroatia.

– Jeg er på vei til Italia. Der kan jeg få papirer. Det kunne jeg ikke få i de andre landene jeg søkte. Jeg var først i Tyrkia i ett år. Så dro jeg videre til Hellas et halvt år, så tre måneder i Nord-Makedonia og nå her, sier han. Her har Ugmara vært siden juni.

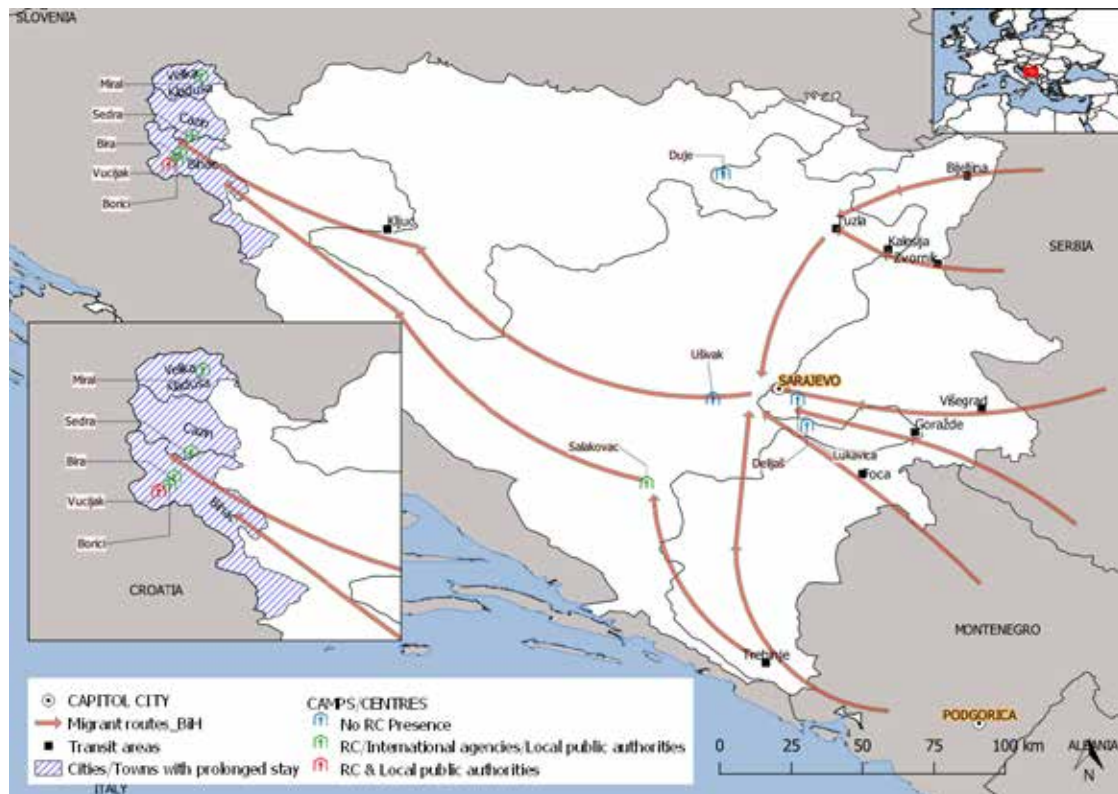
– Når vinteren kommer blir det vanskelig her, sier Aleksandar Panic som leder Røde Kors-operasjonen i

Hjelp fra Røde Kors i Norge

- Røde Kors i Norge støttet Det internasjonale Røde Kors (IFRC) sin appell for Hellas med 1 914 372 kroner i 2018.
- I 2019 ble det overført 2 920 000 kroner til IFRCs migrasjons-appell for Bosnia-Herzegovina.

Ugmara tilbereder lunsj: Prata med ris, poteter og saus i Vucjak-leiren nordvest i Bosnia-Herzegovina.

Kartet viser rutene flyktninger og migranter velger på sin vei gjennom Bosnia-Herzegovina.

(Kilde: IFRC)

Una-Sana. – Her faller det mye snø og det blir mange minusgrader. Vi har ikke oppvarming, vannet kommer til å fryse til is, ingen dusj og vi mangler tepper og varme klær. Røde Kors mangler penger for å hjelpe og når vinteren nærmer seg vil flere komme hit. Få prøver å ta seg over fjellene da. Vi gjør det vi kan med det lille vi har, forteller han. Siden juni har det lokale Røde Kors laget 138.600 måltider og delt ut nødvendighetsartikler til en verdi av 750.000 norske kroner med økonomisk støtte fra det internasjonale Røde Kors. – Nå er snart pengene slutt og da vet vi ikke hva vi skal gjøre. Men vi finner nok en løsning på det også, sier han bestemt. Røde Kors er eneste organisasjon i denne leiren.

Nye migrant-ruter

Balkan opplevde et stort antall flyktninger og migranter mellom 2015 og 2017, men få kom til Bosnia-Herzegovina. Strengere grensekontroller i Kroatia, Ungarn og Slovenia har endret dette og i fjor ble Bosnia-Herzegovina hoved-transittlandet gjennom det vestlige Balkan. Rundt 25.000 flyktninger og migranter har kommet siste 12 måneder. Dette er en kraftig økning fra året før. De fleste ønsker seg videre til Italia, Tyskland og Nord-Europa, men de fleste blir værende i Una-Sana. Afghanere, irakere, kongolesere og syrere utgjør flesteparten og de kommer via Tyrkia, Hellas, over Middelhavet eller Serbia og Montenegro. De fleste søker mot nordvest mot Kroatia, men kommer ikke lenger enn til Bihac.

Hellas

Hellas er et av landene i Europa som mottar flest migranter og flyktninger, de fleste på vei mot Nord-

Europa. Hovedruta går via de sørlige øyene Lesbos, Samos, Khios, Kos, Kreta og Leros på vei fra Tyrkia. Ankomst via sjøveien økte jevnt siden 2012 etter at grensegjerdet ble satt opp mellom Tyrkia og Hellas i Evros-regionen. I 2015 økte antallet dramatisk med flere enn 850 000 som kom til Hellas sjøveien og som utløste den største migrantkrisen i Europa siden andre verdenskrig.

Avtalen mellom EU og Tyrkia som ble inngått 18. mars 2016 reduserte antall migranter og flyktninger over Middelhavet og vestlige Balkan vesentlig. Ifølge avtalen skulle mennesker som ankom etter 21. mars 2016 holdes i mottak inntil deres asylsøknader var blitt behandlet. De som enten fikk avslag eller ikke søkte innen 48 timer skulle returneres til Tyrkia. Mellom mars 2016 og november 2017 ble 2 000 returnert, ifølge EU-kommisjonen.

«Vi gjør det vi kan med det lille vi har.»

Aleksandar Panic

Migranter Hellas

- De aller fleste ankommer Hellas sjøveien og så langt i 2019 er tallet 23 702 av 31 265 totalt.
- Flesteparten kommer fra Afghanistan (34 prosent), Syria (19 prosent) og Den demokratiske republikken Kongo (12 prosent).
- Fra juni til juli i år økte antallet med nesten 60 prosent fra 3 122 til 4 972.
- Øyene Lesbos, Dodekanesene, Samos og Khios er de som har mottatt flest.
- Totalt antall asylsøkere i perioden 2013 til februar 2019 var 215 083.
- 174 mennesker ble registrert omkommet i 2018.
- Migranter og flyktninger via sjøveien 2014-2019: 1 157 125.
- Migranter og flyktninger via land 2014-2019: 43 140.

Er det greit med bare litt tortur?

Da andre verdenskrigs blodbad var over, ble verdens stater enige om nye regler for å beskytte sivile i framtidige kriger. 70 år etter ser det ut til at stadig færre nordmenn får opplæring i krigens regler.

Tekst: **Heidi Katrine Bang/Jan Emil Gran**
Foto: **Røde Kors/ICRC**

Dette går ikke riktig vei, konstaterer president Robert Mood i Norges Røde Kors.

Han ser på resultatene fra to nylige Røde Kors-undersøkelser: Den ene er gjennomført blant norske soldater i samarbeid mellom Forsvarsdepartementet og Røde Kors. Den andre er gjennomført av Opinion for Røde Kors i et representativt utvalg av den norske befolkningen. Begge undersøkelsene viser at altfor få – både soldater og i befolkningen generelt – har fått tilstrekkelig opplæring om reglene for krigføring, eller internasjonal humanitær rett.

Greit med tortur?

Blant spørsmålene flest soldater og nordmenn generelt svarer riktig på, er spørsmålet om det er greit å utsette en krigsfange for tortur dersom det kan skaffe til veie viktig informasjon. Her svarer 2 av 3 nordmenn ganske riktig at tortur aldri er tillatt, mens 94 prosent av soldatene svarer det samme.

Men de spurte blir mer usikre når spørsmålene handler om hva menneskerettigheter og regler i krig egentlig er. Det er for eksempel også svært få som vet at det ikke er tillatt å nekte en krigsfange å kontakte slektningene sine.

Får kunnskap fra sosiale medier

Blant soldatene har kunnskapene gått betydelig ned siden siste undersøkelse ble gjort i 2013. Da oppga 95 prosent av soldatene at de hadde fått opplæring inter-

«Vi vet at krigens regler til stadighet brytes ...»

Robert Mood

nasjonal humanitær rett, i år sier kun 68 prosent at de har fått denne opplæringen.

I befolkningen ellers er det 1 av 3 som sier at de har fått opplæring i internasjonal humanitær rett, og de fleste henter informasjon om internasjonale forhold fra sosiale medier. Et tydelig flertall viser imidlertid interesse for å lære mer om særlig menneskerettigheter, krig og konflikt.

Må terpes

– Krigens regler er laget for å hindre målrettede angrep på sivile, sykehus og hjelpearbeidere, eller

drap og mishandling av krigsfanger. Vi vet at krigens regler til stadighet brytes, det har vi i nyere tid sett både i Syria, Jemen og Sør-Sudan. Det gjør ikke reglene irrelevante, det understreker tvert om hvor viktig det er at de må terpes og holdes levende, sier president Mood i Røde Kors.

– Vi kan ikke risikere at de dyrekjøpte erfaringene fra menneskehetens mest ødeleggende periode glemmes. Et regelverk som ingen kjenner til, vil ikke ha betydning når det gjelder, påpeker Mood.

Det internasjonale Røde Kors (ICRC) underviser og fremmer internasjonal humanitær lov (IHL) til Malis væpnede styrker. Humanitære prinsipper, regler i krig og Røde Kors' aktiviteter blir forklart for offiserene i Mali.

Internasjonale regler om krigføring

De internasjonale avtalene som skal beskytte krigens ofre er i hovedsak samlet i det som kalles Genèvekonvensjonene. Den første av disse ble vedtatt i 1864 etter initiativ fra grunnleggerne av Røde Kors, og berører syke og sårede soldater i krig. Senere er det kommet flere tillegg og revideringer, og i 1949 ble det vedtatt fire nye Genèvekonvensjoner som handler om behandling av sårede og syke soldater både til lands og til sjøs, behandling av krigsfanger og beskyttelse av sivile i krig. Et annet navn for disse reglene er internasjonal humanitær rett.

<< Før måtte vi ta
røntgenbilde og
fremkalle i et mørkt rom.

Kari Mühlbradt

Kari Mühlbradt har jobbet som radiograf og Røde Kors-delegat flere steder i verden og forteller at overgangen til digitalt røntgen-utstyr gjorde arbeidet mye lettere.

Delegaten

Syria er et land som vil trenge hjelp i lang tid

Jeg har alltid hatt lyst til å reise ut i verden, så da barna var blitt store, meldte jeg meg på delegatkurset til Røde Kors, forteller Kari Mühlbradt. I sommer var hun i Al Hol-leiren i Syria.

Sammen med en lokal gutt i Nepal som ble rammet av jordskjelv i 2015.

Tekst: **Marianne Wellén** Foto: **Privat**

Kari Mühlbradt har vært aktiv i Røde Kors i Hedmark siden hun var 15 år. – Jeg begynte i hjelpekorps og ble senere med i en kvinnegruppe, en møteplass for kvinner fra andre land, forteller hun. I tillegg ble hun valgt inn i distriktsstyret i to perioder.

Første oppdrag for den erfarne radiografen var til Filippinene i 2013, etter at den voldsomme tyfonen Haiyan hadde herjet og ødelagt store deler av landet. – Jeg hadde jo gått delegatkurset så jeg visste hva jeg kunne vente meg. Jeg var med i det første teamet og var med på å planlegge og bygge opp feltsykehuset. Etter en sånn katastrofe er det spesielt mye å gjøre for oss som jobber med røntgen, forteller hun og legger til at det var både givende og slitsomt.

Året etter jobbet hun seks uker i en flyktningleir i Jordan og deretter var hun også med i det første teamet til jordskjelvområdet som rammet Nepal i april i 2015.

– Vi bodde i telt, som var tryggest på grunn av faren for etterskjelv, og spiste turmat. Vi jobbet dag og natt, så etter fem uker var det greit å komme hjem, sier hun.

Fra film til digitalt utstyr

Overgangen fra filmfolie til den digitale verden gjorde jobben som radiograf mye lettere. – Før måtte vi ta røntgenbilde og fremkalle i et mørkt rom. Kjemikalierne vi brukte måtte skaffes og de måtte også kastes på en trygg måte, forklarer hun.

– Siste gang vi brukte gammelmetoden med filmfolie var i Nepal, forteller Kari som har arbeidet som radiograf i 35 år. Yrkeserfaringen har gitt henne

Kari Mühlbradt

Sivilstand:

3 voksne barn

Bosted:

Ingeberg, nær Hamar

Yrke:

Radiograf ved sykehuset Innlandet Hamar

verdiful ballast som delegat. I 2017 ble det to runder til flyktningleiren som ble oppdrettet i Bangladesh, for de tusenvis av menneskene som ble drevet på flukt fra Nord-Rakhine i Myanmar.

Skutt i hodet

Årets sommermåneder tilbragte Kari i Al Hol-leiren nordøst i Syria. – Jeg var med i det andre teamet, eller rotasjon som vi sier, så feltsykehuset var godt etablert og i drift da jeg kom, forteller hun.

– Mange av flyktningene hadde startet en behandling der de kom fra, men som var blitt avbrutt fordi de måtte flykte. Vi fjernet blant annet skinner og metall som skulle få brudd til å gro, men som nå grodde feil og måtte rettes opp igjen, forteller hun.

Spesielt ett møte har brent seg fast hos Kari.

– I leiren kom det inn en kvinne sammen med sønnen sin. Hun fortalte at da de lå og sov, hadde en mann skutt dem med gevær. Sønnen ble truffet i magen og kvinnen hadde fått en kule i hode. Kvinnen var veldig bekymret for sønnen, men brydde seg ikke om seg selv. Vi tok røntgen og det var ingen tvil; hun hadde en kule i hodet. Og de som kjente henne fortalte at hun hadde forandret personlighet. Før var hun innesluttet og sa ingenting, mens hun nå pratet som en foss, forteller hun.

Kari Mühlbradt drar gjerne tilbake til Syria.

– Landet trenger all den hjelpen de kan få, men neste gang vil jeg gjerne jobbe for hele den syriske befolkningen, understreker Kari Mühlbradt.

Ildsjelen

Jeg håper jeg kan fortsette i mange år til

For Gerda Ravnan er frivilligvervet blitt en livsoppgave. Etter 50 år i Røde Kors' besøkstjeneste er hun fortsatt opptatt av å få fram smil og latter hos dem hun besøker.

Tekst og foto: Sol Sigurjonsdottir

Asker er det blitt rekordmange besøkssvenner i år, og snart er besøkssvenn nummer 100 år på plass. Etter den enorme pågangen det siste året, dekker besøkssvennene snart alle kommunens institusjoner.

Besøkssvenner kommer og går. Noen blir lenge, mens andre er innom kanskje bare noen få år. For noen blir frivilligvervet derimot en livsoppgave. Blant de nærmere 100 besøkssvennene i Asker finnes det én som har vært med kanskje lenger enn noen annen i hele Norge.

– Vi er så velkomne som besøkssvenner. Jeg har fått mange nye venner gjennom Røde Kors i løpet av årene. Det er hyggelig å gå på besøk, og de jeg treffer blir glade når jeg kommer. Jeg prøver å ikke gå før vi har fått minst én latter og har hatt det koselig, forteller Gerda Ravnan (84).

Kjenner alle beboerne personlig

Besøkstjenesten hadde ikke vært det den er i dag uten ildsjeler som Gerda. I dag er hun gruppeleder i besøkstjenesten i Asker, og besøker en institusjon hvor det bor om lag 35 personer. Gerda kjenner dem alle personlig.

Gerda Ravnan

Alder: 84

Bosted: Asker

Aktuell: Har vært besøkssvenn i 50 år i år. Er i dag gruppeleder på institusjon i Asker hvor hun kjenner alle de 35 beboerne personlig.

– Det gir meg så mye å være frivillig i Røde Kors og jeg liker å være med på noe, forteller Gerda.

Fra pasientvenn til besøkssvenn

For Gerda startet frivilligvervet i Røde Kors som "pasientvenn" i 1969. Ordningen skulle senere bli til Besøkstjenesten. Gerda giftet seg med en norsk mann, og flyttet til Norge fra Nederland på 60-tallet. Hun fikk etter hvert høre om de frivillige pasientvennene på lokalsykehuset.

– Jeg hadde en venninne som hadde hørt om pasientvenner på radio, og hun fortalte meg at hun skulle

bli frivillig, forteller Gerda om livet på Stathelle på slutten av 60-tallet.

– Jeg sa "Dette må jo være noe for meg, jeg har jo ingen pårørende her i Norge!". Venninnen min sa at jeg ikke burde være med ettersom jeg er utlending, men jeg snakker jo bra norsk og tenkte hvorfor ikke? Siden har jeg vært medlem, helt siden 1969, forteller Gerda.

Og etter imponerende 50 år som frivillig, har Gerda ingen planer om å slutte med det første.

– Jeg holder på så lenge jeg kan! Foreløpig er jeg frisk, og har ingen planer om å slutte som frivillig.

« Jeg prøver
å ikke gå
før vi har fått
minst én latter ...

Gerda Ravnan

Gerda Ravnan har vært frivillig i Røde Kors i et halvt århundre. Hun har hatt en rekke ulike verv, men Besøks-tjenesten har hun vært med i siden oppstarten i 1969.

1 2

RØDE KORS I

3 VERDEN

1

Libanon Demonstrasjoner i Libanon

Over tusen hjelpearbeidere og 160 ambulanser ble mobilisert.

Libanesiske Røde Kors fraktet flere tusen mennesker til sykehus og ga akutt førstehjelp til folk som var ute i gatene og demonstrerte over hele Libanon i oktober. Over 617 mennesker ble tatt hånd om i Røde Kors-sentre og 142 enheter blod er blitt levert av transfusjonstjenesten. På grunn av blokkerte veier i Beirut og ellers i landet fraktet ambulanser fra libanesiske Røde Kors pasienter som trengte nyredialyse, MR og presserende sykehusbehandling. Demonstrantene krevde slutt på omfattende korrupsjon og vanstyre fra landets politiske elite som har styrt i tre tiår. De krever også omfattende reformer av Libanons politiske system, som bygger på en maktfordeling mellom landets ulike religiøse grupper.

Foto: Libanon Røde Kors

©Lebanese Red Cross - 2019

Foto: Tyrkia Røde Kors

2

Syria Stor usikkerhet nord i Syria

Etter at tyrkiske militære styrker gikk inn i Syria i begynnelsen av oktober, har området vært preget av usikkerhet. Konsekvensene har vært alvorlige for sivilbefolkningen i området og flere hundre tusen mennesker har vært nødt til å flykte fra sine hjem. Mange av organisasjonene som har jobbet med humanitært arbeid i dette området har kommet inn i Syria over grensen fra Tyrkia eller Irak, og har ikke hatt tillatelser fra syriske myndigheter. Nå har de fleste av disse organisasjonene forlatt Syria. Syrisk Røde Halvmåne og den Internasjonale Røde Kors-komiteen jobber fortsatt i dette området og jobber nå også med å hjelpe de som har flyktet i forbindelse med den siste uroen.

Foto: ICC

3

Filippinene Røde Kors tredobler vaksinasjonsmålene

Filippinene Røde Kors øker innsatsen for å nå enda flere barn.

Frivillige har gått fra dør-til-dør i deler av Mindanao og Metro Manila for å vaksinere flere tusen barn i de vanskeligste lokalsamfunnene. Til nå har Filippene Røde Kors nådd over 30 000 barn og målet er nå økt til 100 000 barn. Det er polio, meslinger og deguefeber som på Filippinene utgjør en stor risiko for befolkningen i landet.

Klimakrisen tar liv

Går det an å hindre at 200 millioner mennesker må få akutt nødhjelp hvert år i 2050 på grunn av de menneskeskapte klimaendringene? Ja, konkluderer den nye rapporten *The Cost of Doing Nothing*, fra Det internasjonale Røde Kors-forbundet (IFRC).

– Om vi ikke gjør noe, vil de menneskelige kostnadene bli skyhøye. Men vi har fortsatt en mulighet til å hindre at fremtiden domineres av eskalerende lidelser, smadrede lokalsamfunn og eksploderende kostnader, sier IFRCs president Francesco Rocca.

I dag trenger om lag 108 millioner mennesker humanitær assistanse på grunn av

hendelser som kan knyttes til klimaendringer. Men behovet vil altså være dobbelt så høyt i 2050 om klimautviklingen fortsetter som nå, viser IFRC-rapporten.

For å hindre det, trengs det solide investeringer i infrastruktur og tiltak som reduserer sårbarhet, styrking av nødhjelpsrespons og gjenoppbyggingsarbeid etter katastrofer som rustet lokalsamfunn mot neste hendelse. I 2015 slo FN fast at 90 prosent av alle store katastrofer de siste 20 årene har vært værrelatert.

The Cost of Doing Nothing er tilgjengelig på rodekors.no

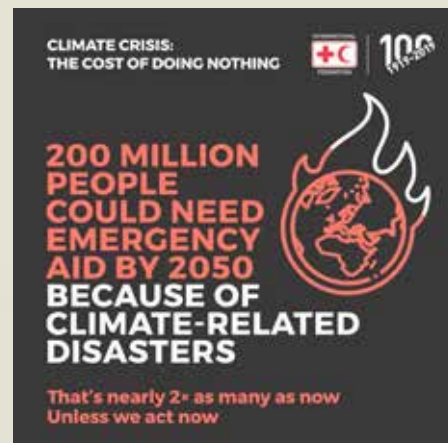

Foto: IFRC

Tidlig sesongtørke, kombinert med klimarelaterte katastrofer, utsetter tusenvis av barn, gravide og ammende kvinner, eldre og kronisk syke i fare for sult, underernæring og helseproblemer i Nord-Korea. Det anslås at 10,1 millioner mennesker har behov for akutt mathjelp. Tørken skader også avlinger som bør høstes i juni og september. Røde Kors i Nord-Korea distribuerer vannpumper for å redde avlinger. Kvinnene på bildet, vannet avlingene for hånd.

SAMARBEID MED NÆRINGSLIVET

Våre partnere gjør det mulig for oss å hjelpe tusenvis av mennesker i sårbare livssituasjoner, både internasjonalt og her hjemme.

Julestafett for bedrifter

Julestafetten er en litt annerledes sportsbegivenhet. Her står givergleden i fokus fremfor fysiske prestasjoner og alle er vinnere. Bedrifter inviteres til å gi et bidrag på www.julestafetten.no, sende stafett-pinnen videre og utfordre en konkurrent eller samarbeidspartner til å også gi en donasjon. Alle bidrag hjelper, uansett størrelse – sammen kan vi utgjøre en forskjell!

Næringslivet bidrar til en bedre jul

Julen er en tid hvor vi bryr oss litt ekstra om hverandre. Julen er også en fin anledning til å vise omsorg for de som ikke har det så bra, enten de bor i Norge eller i andre land. Vi i Røde Kors er veldig heldige som har gode og engasjerte næringslivspartnere som bidrar til at flere kan glede seg til jul. **Her er eksempler på gode initiativ fra våre partnere:**

Baker Hansen
Kjøper du julekake hos Baker Hansen, vil 5 kroner gå til å hjelpe krigsskadde barn

Apotek 1 Gaver som hjelper

Gaven med det lille ekstra som kan bety så mye. Kjøper du en gave hos Apotek 1 denne julen, har du muligheten til å støtte Røde Kors sitt arbeid, slik at julegaven din fortsetter å gi – til de som trenger det aller mest.

GI FLERE BARN EN HYGCELIG JUL bli med på **Obs**-juledugnad!

Mange barn i Norge har en tøff juletid i vente og sliter med å få endene til å møtes. Vi inviterer derfor til julegaveinnsamling slik at flere barn i Norge kan få en hyggelig julefeiring!

SLIK BIDRAR DU:

- 1. Pakk inn en ubrukt gave.**
Må ikke å være kjøpt hos oss, men gaven skal være ubrukt og morsom å pakke opp for den som får den
- 2. Skriv på pakkelappen hvem den er til**
(for eksempel «Til jente 9 år. Hilsen Kari»)
- 3. Legg den under juletreet vårt**

Røde Kors hjelper oss med å dele ut gavene til barna i vårt lokalsamfunn som trenger det mest ❤️

Obs

 Røde Kors

Coop Gaveinnsamling i butikker

Coop Norge er en av våre hovedpartnere og sammen med Røde Kors har de, gjennom «Coop-dugnaden», i år gitt over 4000 barn muligheten til å bli med i fritidsaktivitet gratis.

– Nå står julen for tur, og Coop ønsker å fortsette dugnaden med å gi familier med svak økonomi en koselig julefeiring! Hvert år inviterer Røde Kors og deres frivillige familier med svak økonomi til felles julefeiring rundt om i landet. Vi i OBS ønsker å støtte disse flotte tiltakene og bidra med julegaver til små og store som trenger det mest. I desember utfordres Coops kunder og ansatte til å kjøpe en gave, pakke den inn, markere gaven og legge den under juletreet, sier Hilde Karlsen, julekampanjeansvarlig i OBS.

Lokalforeningens oppgave vil kun være å hente gavene i butikken etter avtale. I fjor ble det samlet inn over 2000 gaver og målet er 5000 gaver i år. OBS-juledugnad vil være i OBS-butikker over hele landet og det er mulig å gi gave frem til 16. desember.

Gjensidigestiftelsen Gaver, julefest og arrangementer til over 16 000 barn

Antall barn som vokser opp i lavinntektsfamilier har økt de siste årene. Forskjellene mellom de som har mye og de som har lite, blir stadig større. Dyre aktiviteter og oppmerksomhet om gaver gjør at forskjellene blir enda tydeligere i jula. Gjennom sin juleaksjon gir Gjensidigestiftelsen støtte til Røde Kors for å skape juleglede for barn og familier som har ekstra behov for gode juleopplevelser. Det kan være barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, i barnevernet, på krisesenter eller på asylmottak. I år får over 16 000 barn være med på juleaktiviteter som pepperkakepynting, julefest, gaveutdeling og akedag gjennom denne aksjonen.

Til alle våre medlemmer og støttespillere:

Takk for at dere bidrar til vårt arbeid!

Vi har spurt fem av våre medlemmer om hvorfor de støtter Røde Kors og hvordan de ser for seg organisasjonen i fremtiden

Tekst: **Agnete Bråtun** Foto: **Privat**

Bodil Kleveland

Bodil er 47 år, og ble medlem i 2015. Hennes lokalforeningen er Mandal Røde Kors i Vest-Agder.

Hvorfor Røde Kors?

Jeg var nysgjerrig på førstehjelp og frivillig arbeid innenfor den kategorien. Derfor meldte jeg meg inn i Røde Kors og ble hjelpekorpsler i Mandal Røde Kors.

Hva synes du er det viktigste Røde Kors gjør?

De når ut til hele verden og hjelper til og er med å bidra. Jeg er imponert over hvor mye bra arbeid Røde Kors får til på så mange ulike arenaer. Det å ta vare på hverandre er viktig, og fokusere på barn og unge og psykisk helse. Jeg har blitt mer opplyst etter at jeg ble frivillig i Røde Kors over hvor mange områder ved samfunnet som trenger hjelp.

Hva tror du vil være de største/viktigste tingene Røde Kors jobber med i fremtiden?

Jeg tror det kommer til å bli mer og mer behov for søk og redning i tiden fremover. Der er det mange instanser som må ta mer ansvar. Og ute i verden er det mye viktig arbeid, og der blir det nok også mer behov for oss i Røde kors.

Heidi Howatson

Heidi er 54 og har vært medlem siden 2013. Hennes lokalforening er Kragerø Røde Kors i Telemark

Hvorfor Røde Kors?

Jeg jobber frivillig for Barnas Røde Kors, det betyr mye for meg. Det å gi foreldre og barn gode opplevelser, og formidle verdiene til Røde Kors er viktig for meg. Noe av det jeg liker med Røde Kors er at de mener alle mennesker er like mye verdt uavhengig av hva folk tror eller hvor de er fra. Jeg er opptatt av rettferdighet og solidaritet, derfor støtter jeg Røde Kors.

Hva synes du er det viktigste Røde Kors gjør?

Røde Kors gjør veldig mye viktig internasjonalt. Det å bistå i katastrofer er både viktig og nødvendig. Selv om vi ikke står overfor de samme katastrofene her hjemme, gjør Røde Kors også mye bra i Norge. Røde Kors gjør en forskjell uansett hvor.

Hva tror du vil være de største/viktigste tingene Røde Kors jobber med i fremtiden?

Jeg mener det å bekjempe ensomhet og å skape sosiale arenaer for mennesker som trenger det, alltid vil være viktig. Det å være et godt medmenneske. Vi lever i et individbasert samfunn der Røde Kors er med på å balansere det og tenke på fellesskapet.

Oguz Kalayci

Oguz er 22 år og har vært medlem siden 2017. Hans lokalforening er Oslo Røde Kors.

Hvorfor Røde Kors?

Jeg har en venninne som jobber frivillig for Røde Kors og fikk via henne vite om hva Røde Kors jobber med, og ble blant annet veldig interessert i aktiviteten vitnestøtte. Jeg fikk også se magasinet som blir gitt ut til medlemmer, og bestemte meg for å bli medlem.

Hva synes du er det viktigste Røde Kors gjør?

Det er bra at Røde Kors jobber med så mye ulikt, både internasjonalt og lokalt. Og frivilligheten er veldig viktig, det gjør også at organisasjonen fremstår som mindre kommersiell.

Hva tror du vil være de største/viktigste tingene Røde Kors jobber med i fremtiden?

Det er vanskelig å si, men det å ta tak der det trengs, mener jeg Røde Kors er og kommer til å spille en viktig rolle. Det at Røde Kors ikke er fastlåst, men tilpasser seg etter behov vil være viktig, også i fremtiden.

Over 43 000 mennesker over hele landet gjør en frivillig innsats for Røde Kors, og mer enn dobbelt så mange er medlem av organisasjonen eller støtter Røde Kors som givere eller på andre måter.

Laura Lazar

Laura er 31 år og har vært medlem siden 2018. Hennes lokalforening er Brattvåg Røde Kors i Møre og Romsdal

Hvorfor Røde Kors?

Jeg har lenge tenkt på at jeg vil jobbe frivillig og besøke eldre mennesker. Derfor ble jeg frivillig i besøkstjenesten i fjor. Jeg ønsket å gi litt av meg selv til noen som trenger det.

Hva synes du er det viktigste Røde Kors gjør?

Jeg mener det er veldig viktig å være der for andre mennesker. Det er så mange som trenger støtte eller hjelp, kanskje bare noen å prate med, så det er fantastisk at Røde Kors tilbyr så mange ulike aktiviteter innenfor omsorg.

Hva tror du vil være de største/viktigste tingene Røde Kors jobber med i fremtiden?

Det å besøke andre mennesker tror jeg alltid vil være viktig. Mange sliter med ensomhet og har et behov for å snakke med andre mennesker. Samtidig vil det nok være et stort behov for hjelpekorps som redder folk fra ulykker. Det blir færre og færre ansatte i helsevesenet og politiet, samtidig som vi blir flere mennesker, så Røde Kors sin rolle vil alltid være viktig.

Per-Einar Fiskebeck

Per-Einar er 67 år og har vært medlem siden 2012. Hans lokalforening er Vadsø Røde Kors i Finnmark.

Hvorfor Røde Kors?

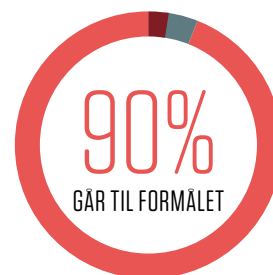
For noen år siden opplevde jeg å se Røde Kors sine suppekjøkken i samebygda Lovozero i Russland. Det synes jeg var veldig flott å se. Da ble jeg medlem av Røde Kors. Generelt oppfatter jeg at de gjør veldig mye bra. Blant annet vitnestøtte og besøk i fengsel har jeg sansen for.

Hva synes du er det viktigste Røde Kors gjør?

Det viktigste jeg mener Røde Kors gjør er å gi omsorg. Både omsorg for vanskeligstilte personer som ikke har det så lett i samfunnet, men også for mennesker i nød.

Hva tror du vil være de største/viktigste tingene Røde Kors jobber med i fremtiden?

Det er et vanskelig spørsmål. Jeg mener at formen Røde Kors arbeider på både lokalt, nasjonalt og internasjonalt vil være nødvendig i fremtiden også. Det er viktig at de engasjerer seg med humanitær og medisinsk hjelp rundt i verden, samtidig som at de jobber med omsorg i lokal-samfunnene.

Slik bruker Røde Kors innsamlede midler

- 90% går til formålet
- 6% går til å skaffe nye midler
- 4% går til administrasjon

Medlemskontingent

I disse dager sender vi ut medlemskontingenten og dere mottar nytt medlemskort for 2020 i posten.

Vi håper dere fortsatt vil være med å støtte vårt arbeid!

Julegaver som hjelper

Proteser til krigsskadde

200,-

Tre tepper som varmer

180,-

Medisinsk hjelp

300,-

Hjelp barn i krig

175,-

Trygghet til barn i Norge

175,-

Besøk som gleder

150,-

På gi.rodekors.no finner du meningsfulle julegaver til den som har alt. Du kan velge mellom å få ferdigtrykte gavekort i posten, eller elektroniske kort som kan skrives ut med én gang.

Ved å gi et symbolsk gavekort bidrar du med viktig hjelp til de som trenger det aller mest. Takk for at du støtter en god sak denne julen.

**KJØP EN GAVE
INGEN ØNSKER SEG MEN
ALTFOR MANGE TRENGER**

 Røde Kors